

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona.

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

CRÒNICA

L'AVI

Ja és a Barcelona! Ja el tenim entre nosaltres! ¿Qui no l'ha vist de prop, i li ha estret aquelles mans plenes de nervis i d'ossos, d'una pell fina i suau com una mà ensabonada, no l'ha vist de lluny, en arribar a casa seva o en les fotografies que gentilmente han publicat tots els diaris? Ja és a Barcelona! Ja el tenim entre nosaltres! Va sortir d'ací un mes d'hivern de l'any 1923; torna un mes de febrer, quan s'olora ja el fervor de la primavera catalana, plena de perfums simbòlics... En aquests vuit anys, l'Avi ha anat a córrer pel món. Una nit ha dormit en una fonda d'estació, un dia ha creuat el mar per arribar a un port del qual no el volien deixar sortir seguint les ordres de certa unitat d'acció dels Estats polítics. Però, vaja, ja és ací; ja el tenim entre nosaltres! Fixeu-vos, nétes i nétes, ve de lluny! En vuit anys, no ha vist tan sols ciutats noves i camins desconeguts; en vuit anys, no ha vist tan sols homes que parlen idiomes diferents del seu; en vuit anys, no ha conegut tan sols els museus, els edificis públics més admirats pel turisme internacional, els hotels espaiosos i els jardins admirables. No; en vuit anys, també ha après a conèixer els homes, a patir injustícies, a sofrir persecucions; a saber que aquell que li podia merèixer confiança, la perdé en un moment decisiu, per manca de virilitat; que aquell altre que semblava — callat i reposat — un poca cosa, mereixia els honors d'anar al davant d'un moviment; en vuit anys, ha après d'esperar, de tenir paciència, de saber que cada nit porta una inquietud i que cada dia, quan neix, no porta al bec del gall una alegria, sinó un nou dolor. Vuit anys! Del pas per la frontera, a Perpinyà; de Perpinyà a París; de París a Prats de Molló; de Prats de Molló a Bèlgica; de Bèlgica a Amèrica — aquella Amèrica plena de "Casals Catalans" i de "Centres Catalanistes" on hi ha un home o un grup allunyat dels altres per representar ideologies diferents, i que, no obstant, tots es barallen per estimar Catalunya; d'Amèrica altra volta a Bèlgica; de Bèlgica a Barcelona, i de Barcelona arrabassat altra volta i reconduït a Brusselles, on fins ara ha atès l'hora de tornar. Ja és a Barcelona! Ja el tenim entre nosaltres! Mireu-lo ben bé. És un home que, com tots els cabdills, té defectes; és autoritari i dur, perquè és ferm. I d'uu sota la pell un cor nobilíssim i ingenu. Heu-vos-lo ací! Surt pel carrer, i tothom vol donar-li la mà. Tothom el vol besar. Ell saluda, amb un somriure fi, que li talla els bigotis blancs, i sembla que no s'adoni de què avui

representa una cosa més viva que un partit polític, que una minoria actuacionista que pot prendre part en votacions i lluites electorals. Avui, aquest home és molt més que un cabdill polític. Avui, aquest home és com una representació viva de Catalunya, que torna. És Catalunya que, quan pot tornar a parlar en català, a actuar en català, a lluitar en català, a pensar en català, a ésser, en una paraula, altra volta Catalunya, s'incorpora al cos físic del territori per a donar-li l'ànima que li mancava, que havia fugit en aquests anys, i vagava per aquests mons de Déu, com l'esperit del pare de Hamlet pel castell d'Elsinor.

Es Catalunya que torna, i per això, està per damunt de tots. És un d'aquests homes que, per la seva grandesa moral, no hauria de barrejar-se mai en les vanes lluites dels homes i dels polítics. Catalunya, tots plegats, els de dalt i els de baix; els de la dreta i els de l'esquerra; els que no senten gaire bé l'ideal autòcton de Catalunya i els que creuen que l'hora secessionista ja ha passat; tots ells li deuen un homenatge sincer i clar. Mercès a la seva nobilíssima actitud; mercès al seu sacrifici; mercès al seu viatjar aventurer, una cosa ha estat salvada a Catalunya: l'honor!

Almenys, mentre els catalans servils trafiquejaven amb la Dictadura, sense sentir la vergonya del pes de la Història, n'hi havia un que, representant l'esperit protestatari, no hi volia ésser per no tacar-se de vergonya; almenys, mentre aquests catalans febles d'ara han servit de puntal a l'edifici que cau i han volgut apagar el foc amb unes mangueres foradades, hi havia un català que restava perfectament allunyat de totes aquestes impureses i mantenia ben alt un pensament que està en la consciència de tots els homes del camp, de la mar i de les muntanyes catalanes!...

Ben vingut! Potser ara tothom està al vostre costat, i d'ací unes setmanes la lluita electoral us enfrontarà amb els que, fins ara, han estat com uns addictes morals. Potser, ara, tornareu a trobar que això és petit i que la lluita és impura; potser ara tornareu a tenir aquell gest d'angoixa que un dia vàreu tenir a una llotja proscènica de l'Orfeó Gracienc, en aquells moments de la I Conferència Nacional Catalana, en què, a quarts de tres d'una tarda, en un moment en què es decidia la formació del nou partit, sortit de les inquietuds de la Joventut Nacionalista de la Lliga, vós, amb uns quants joves, volíeu fer votar una esmena que hauria estat un triomf definitiu de la vostra tàctica política. Jo us guaitava. Teníeu la mà prima, allargada com pidolant una caritat de comprensió. Balbucejàveu uns arguments polítics:

—Voteu la nostra esmena!

—No la votem, perquè ve a dir el mateix que el que nosaltres proposem — deia un orador de la futura Acció Catalana.

—Doncs si és el mateix, voteu-la!... — pregava l'Avi.

—No! No! No! — cridava la gent.

I l'esmena no fou votada. Llavors, l'Avi, amb un gest de vençut, volgué lluitar encara més; però li era impossible. Aquella joventut, una mica conservadora, una mica reservada, se li esmunyia de les mans. Se li escapava. En vuit anys, no tan sols aquella joventut, sinó la de tota

Catalunya, ha vist en aquest home el guaita polític més sagaç d'aquesta terra.

Ara veurem el què passarà. Mentrestant:

—Ben vingut siau, Francesc Macià; home, apòstol, mestre, català pur!

FRANCESC MADRID

UN FRANCÈS REPRESENTATIU

França, oblidant, una vegada més, sota el govern reaccionari de Laval-Briand, les seves tradicions d'humanitat i liberalisme, i en contrast amb el noble exemple d'altres nacions com Portugal i Bèlgica, ha estat novament dura i intransigent amb els emigrants polítics de la Península...

¿Què hi diu, l'opinió francesa? Cal no oblidar-ho. El francès, davant de tot allò que no l'afecta directament, és, avui dia, l'home més impermeable, més incomprensiu d'Europa.

Ací tenim l'enviat especial del "Petit Parisien", a Espanya, el senyor Henri Béraud. Segons aquest senyor, que diríeu que escriu els seus reportatges de la lluna estant i no des de Madrid, a Espanya, ningú, ni nacionals ni estrangers, no sent cap curiositat per les qüestions polítiques... Tot—revolucions i reaccions—és cosa de professionals...

Admirable agudesa! Però és més encara. El periodista del "Petit Parisien" ens conta el cas d'un francès que, en setembre de 1923, va assabentar-se, amb tres o quatre dies de retard, en obrir un diari de París, que Primo de Rivera havia dat el cop d'Estat i proclamat la dictadura...

Bé... El senyor Henri Béraud, que sens dubte deu ésser miop, no s'ha assabentat de què, en terres ibèriques, 1931 no és—sortosament—1923... Però, així i tot, cal reconèixer que el francès de què ens parla és un francès ben representatiu, gairebé tan representatiu com el mateix Henri Béraud.

UN ALTRE HEROI?

A Barcelona hi ha més heroisme del que a primer cop d'ull hom podria suposar.

Si en tenim, d'herois!

Heroi el senyor Puig i Cadafalch—com tothom recordarà—defensant la Mancomunitat...

Heroi el senyor Cambó defensant la Corona...

Heroi el senyor Pich i Pon defensant els propietaris...

Heroi el senyor Comte de Güell—quin dubte hi ha!—defensant els interessos de la ciutat...

Ara, darrerament, n'ha sortit un altre. El senyor Ventosa, en efecte, en agafar el tren que havia de dur-lo a Madrid, declarà tot cofoi als periodistes:

—Sóc un soldat que accepta per disciplina."

¿El senyor Ventosa, un soldat? Un nou heroi, segurament...

Potser, entre tots, militaritzaran la Lliga: seria una bella manera de guanyar les eleccions.

Capricis i paradoxes

MANQUEN SEMINARISTES

De dia en dia disminueix el nombre d'estudiants de capellà als seminaris. Cada dia hi baixen menys camperols a estudiar, de la muntanya. No es això el pitjor símptoma per a la vida eclesiàstica. El pitjor és que aquells que s'acullen als seminaris són cada dia menys intelligents. El llatí costa cada dia més d'aprendre al ramat encara espès de seminaristes. Les humanitats, l'amor als clàssics no floreixen ja en les universitats eclesiàstiques.

A què és degut aquest fenomen?... És que la fe s'extingeix?... No és això, o no és això solament. En primer lloc, avui, la professió eclesiàstica és una professió que si no es tenen gaires influències, és mal remunerada. Un Vicari de Crist, avui, mor materialment de gana damunt la terra, sense que els cristians facin cap esforç per evitar-ho. Esser canonge ha deixat, paradoxalment, d'ésser una canongia. Un canonge, amb el sou pelat, no en té ni per sostenir una majordona. Ha de rebaixar la seva dignitat fins a viure en dispenses econòmiques, entre estudiants, dependents de comerç i alferes de l'exèrcit.

Per redimir-se de guardar porcs, per redimir-se de doblegar l'esquena sobre els terrossos, ésser capellà ja no sedueix ningú. Un xicot espavilat, sap que un ofici manual qualsevol rendeix molt més. Les hores de treball ja no esclavitzen tant l'obrer. Fins, avui, l'obrer se sent amb una consideració social que abans no tenia. Se sent un home lliure, i no té el tarannà d'esclavitzar-se a un poder obscur, per assegurar-se—per assegurar-se-les malament—les mongetes.

Si per aquest cantó la vida eclesiàstica perd atractius, si no pot competir amb les professions liberals, també ha deixat de perdre interès en l'aspecte social, de relacions mundanes. Hi ha, certament, avui encara cases de rics que tenen oratori, que encara poden celebrar missa a casa seva. Però els rics de nou obliden cada dia més de tenir capellà propi. Un bon "Rolls" o un bon "Hispano" vesteixen molt més. Les possibilitats d'una bona taula desapareixen així completament per a l'aspirant al sacerdoti.

Altrament, les facilitats de poder-se atancar al sexe femení esdevenen, per això mateix, molt minvades. Ah! les pràctiques devotes i gentils en què els mots inspirats eren com a galanies, ja no són de moda. Hi ha cada dia menys hipocresia en aquest món, i les belles dames i dames ja no freturen el secret de les sotanes. Un cop d'ull als confessionaris, en qualsevol hora propícia, és prou per tenir-ne el convenciment. Totes les dones que hi veieu agenollades passen dels trenta. Les de menys de vint-i-cinc anys, en aquells moments, són al cinema.

La professió eclesiàstica perd els seus encisos profans. La fe no sembla posar-hi prou atractius. Si els devots no cuiten a posar-hi remei, no cuiten a cercar-hi algun estímul, els seminaris es quedaran deserts.

DOMÈNEC GUANSÉ

Un ministre català

Altra vegada tenim un català ministre. Això no passa cada dia. Ara ja podem estar contents. Tot anirà bé. Tindrem—segurament—més llibertats i menys impostos.

I fins és molt possible que lliguem els gossos amb llonganisses.

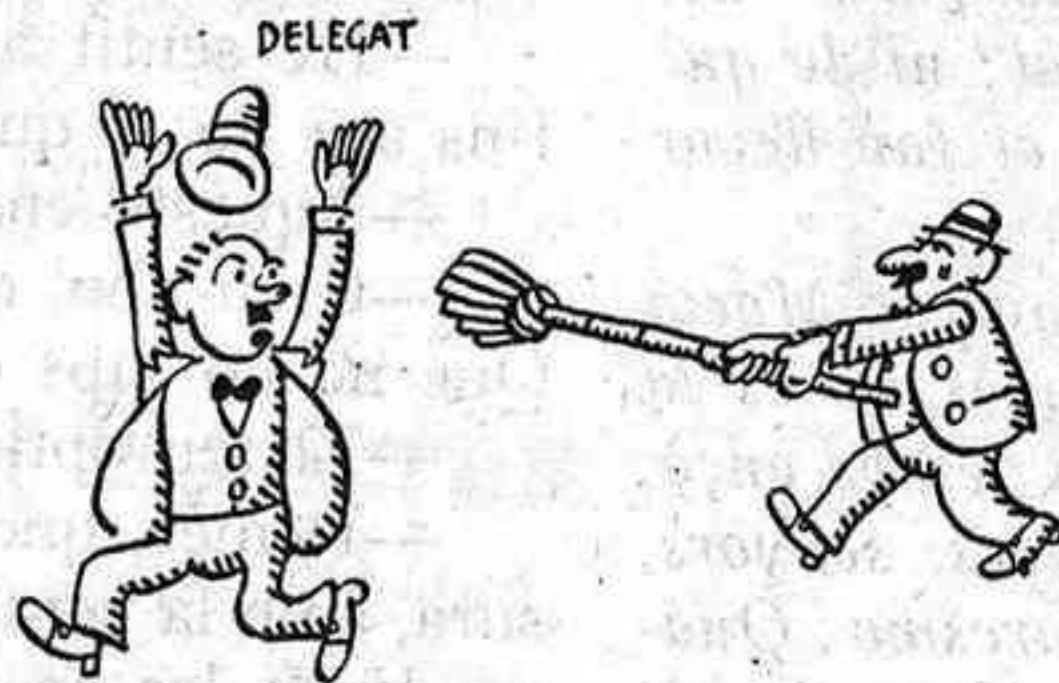
DEPORTS

Després d'aquella informació tan documentada en la qual el senyor Cabot explicava les causes de la crisi que travessa el futbol i l'atribuïa a que els clubs no havien pogut pair o adaptar-se al professionalisme, i proposava convertir aquest en societats anònimes, ara resulta que la culpa la tenen els delegats.

Així s'explica en un escrit signat per uns socis i publicat als diaris. Els delegats, dels quals en vénen tots els mals que pateix el futbol, per la senzilla raó que aquests arrabassaren uns drets, unes prerrogatives que pertanyien en absolut als socis..., els quals, per cert, no digueren res fins ara, això és, quan tothom li ha vist el cul a la crisi. No ens els prenem pas en "serio" aquests socis.

Fa l'efecte, si la cosa continua variant cada setmana com fins ara, que

Car la culpa de la crisi, i això ja s'ha dit des d'un principi, és que el futbol, en implantar ací el professionalisme—i recordi's, ara que ve a tomb, que un dels seus més fervorosos entusiastes i propugnadors fou l'esfinx Cabot, que ara s'entreté a fer mitja i a fer el savi explicant que ell ja la va veure venir la crisi abans

que fos implantada, i com a conseqüència del professionalisme—, va estirar més el braç que la mànega. Teníem quatre quartos—més calderilla que moneda blanca—i, per manca de costum, ens vam creure que érem milionaris. Les pessetes ens van semblar duros, i els bitllets de cinc es tornaren grossos i eren de mil pessetes. Un enlluernament.

Als directius les butxaques de l'aficionat entusiasta els van semblar que eren una deu inesgotable de moneda, com la bóta de Sant Farriol.

I tot era establir reglamentacions complicades, encarrilades—en bé de l'esport, naturalment—a justificar el propòsit d'arribar fins al fons de l'armilla. Les pessetes passaven de les butxaques de l'aficionat a les del jugador i del club. La Federació, que s'ho contemplava de dalt d'un tamboret, per tal d'acomplir aquesta feina important, també se'n quedava algun. I ànsia, Manela, que això era Xauxa! Ha durat fins que l'aficionat s'hi ha posat d'esquena. I ara que es toquen els mals resultats, tot és cercar la manera d'evitar-ho, que per ells consisteix, no pas a posar les coses al seu lloc, és a dir, a estrènyer el cinturó dels ingressos i acontentar-se amb menys quantitats, ans bé a trampear la cosa i a veure si revifem la bona fe de l'aficionat i aquest es torna a deixar esgrunejar mansament l'armilla com abans.

Per bé que, actualment, és una mica difícil.

Resultats

Barcelona - R. Sociedad, 5 - 1

El Barcelona va treure faves d'olla, i va obsequiar amb cinc d'aquestes a l'equip que és el líder de la competició. El va guanyar de llarg.

Ací hi havia expectació per veure'l jugar. La prova és que el camp de Les Corts era ple a barrotar. —Eh, la crisi? Si hi ha interès, hi ha públic. Per aquí, potser, s'hi trobaria remei.

I com que el Barcelona va sortir disposat a jugar bé, i, a més a més, en sap, va guanyar sense patir.

Això que direm ara és una rucada, de tan sabut que és. La següent. Que quan el Barcelona surt ben disposat, se'ls fica tots a la butxaca. Tant és així, que el partit de diumenge semblava una cosa desequilibrada. El Barcelona, un equip d'homes grans. La R. Sociedad, un equip d'aprenents.

De resultes d'aquest partit, si aquell equip encara continua al cap de la

a culpa, finalment, serà dels que no van mai a futbol ni es preocupen almenys d'aquest esport.

Car la qüestió de tenir culpa, en cosa de dos mesos, ja l'han tinguda qui sap-los. El darrer de tenir-la, ara com ara, són els delegats dels clubs. La veurem, la setmana entrant, a qui la penjaran.

Es, de totes maneres, lamentable aquest espectacle de cercar tres peus al gat de la crisi del futbol.

Tothom juga a no trobar-la o a cercar-la allà on ja sap que no l'ha de trobar.

classificació, es troba amenaçat seriosament per l'Atlètic, aquell dels dotze gols.

Espanyol - D. Alavés, 2 - 0

També va guanyar l'Espanyol. Podia haver guanyat per molt més, si hagués volgut. Hi havia desproporció manifesta entre la qualitat d'ambdós equips. Ultra això, l'Espanyol va jugar amb entusiasme. I això sempre s'hi coneix.

En canvi, l'Europa, seguint el seu costum, va perdre. Ens hauria estranyat molt que hagués estat al revés.

GOL-KIK

TEMA OBLIGAT

Ja es poden pensar de quin tema es tracta: la Quaresma. Com que hi torna a haver censura—que és estrany!—, no podem parlar més que de la Quaresma. Altrament, el de la Quaresma és un tema que s'adiu amb la censura: de juri, càstig, silenci, mortificació, l'estigma de la cendra en la nostra carn pecadora.

Suposem que, avui, és millor això que no parlar del retorn de Francesc Macià, el nostre vell estimat; ni de què ja no s'està tranquil ni a les presons, perquè et fan llevar a les tres del matí per anar a telefonar.

A més a més, encara que el retorn de Francesc Macià i el telèfon a les presons siguin d'actualitat, més ho és la Quaresma. La Quaresma, senyors, d'un quant temps ençà, sempre és d'actualitat per a nosaltres. Nosaltres, senyors, hem fet el miracle de convertir tot l'any en Quaresma: Quaresma d'ideals, de dignitat, de vergonya, de noblesa, de valentia, d'intelligència.

Ens hem acostumat tant a la Quaresma, que sense ella ja no podríem viure. Ja no som gent normal, gent que riu, beu, menja, canta. Som una gent trista, apagada, quieta. Ens havien—des de la tribuna de la Lliga, que tenia la supremacia de la saviesa—recomanat el seny.

El seny també s'adiu molt amb la Quaresma. També, com la Quaresma, és gris, apagat, magre, eixut, antipàtic, desagradable. El seny ens ha fet més mal que una pedregada. Del seny—aquell "seny" de la Lliga, que no és pas el veritable—n'ha vingut la concòrdia, la concòrdia del senyor Cambó, que també és quaresmal, i que tant de bé ha fet a Catalunya.

Abans del "seny", teníem passió, furor, entusiasme. Avui només tenim futbol. Ens sembla que amb el canvi hi hem perdut bastant.

Menys seny, menys concòrdia... menys Quaresma. Sobretot com a tema obligat.

VIRAI

MUNICIPALESCA

Bé, amics, aquesta setmana, per poder-vos dir alguna xafarderia de la Casa Gran, hem hagut de passar-les molt negres. El misteri més impenetrable rodeja totes les coses del vell casal de la Plaça de Sant Jaume, i allà ningú no està per bargues. Com que els regidors ja porten el combregar sota la gorra, ningú no els treu una parauleta que pugui agafar-los pel mot. Allò no és la casa del xivarri ni el safareig de la urbs. Sembla la sagristia de qualsevol capelleta de barriada. Capelleta per ací, conciliàbul per allà, tot són converses en veu baixa, xiuxiueigs, secrets i misteri.

El nostre nas, però, ha sentit la "farum" de quelcom, i fent veure que admiràvem algun d'aquells retrats d'alcaldes il·lustres de la ciutat, hem sentit dos d'aquests cada-

vers vivents que en diuen regidors encara, que sostenien aquesta conversa:

—No t'encaparris, home. "Por el tiempo que me queda de estar en el convento..."

—Bé, home; però hem de preparar-nos. Mira que queden pocs dies. I un mes, aviat és passat.

—D'acord; però ja saps que X (ací el nom d'un empresari de pompes fúnebres) ens ho té recomanat.

—Ell sempre té por. Tinc demanada la llista dels morts de tot l'any passat i el que va d'aquest, i, no hi ha dubte, aquests ens faran tenir majoria.

—Vols dir, que tornarem a sortir elegits?

—Per descomptat, home. Els barcelonins porten molta llana al clatell. Criden molt, i a l'hora d'actuar... no res; ací no passa res, home.

—Saps si es presentarà candidatura de força?

—He sentit a parlar d'alguns elements d'esquerra que fins ara no sé qui són.

—Aquests ens donaran la "puntilla".

—Creu-t'ho, que aniràs amb auto! Nosaltres tenim l'u. Que no ho saps que tenim ministre?

—El teu optimisme em tranquil·litza.

—Demés, que no comptes amb la sinceritat de la censura, amb la neutralitat dels governadors, amb la ràbia electoral? Si les coses són fetes així, tan ben fetes, tan pulcres, tenim la sopa assegurada. Posa't tranquil, i fes-te retratar, que aviat tornaràs a sortir pels diaris.

—Així, vols dir que tenim la vara segura?

—La vara i la barra.

Ens hem escapat per por que ambdues no servissin per nosaltres, i ací tens, lector, descrites, en poques paraules, el que seran les properes eleccions municipals del govern que va néixer el dia d'anar-la a enterrar...

A gran velocitat

Al nostre Ajuntament, es veu que li corre pressa la implantació dels impostos que han d'ésser la ruïna de tots els barcelonins. Ja s'han fet gestions per a portar a la pràctica el somni daurat del Comte de Güell i altres patricis exemplars, i tot fa suposar que aquests benemèrits senyors no mengen ni dormen ni beuen, pensant en el feliç dia que podran donar el crit d'"ara!", i serà disposat el saqueig dels ciutadans.

Tenen pressa; volen de totes passades que el seu pas per la Casa Gran sigui recordat per sempre més. Ens han facturat un paquet, i ho volen a gran velocitat. Semblen desitjosos de crear una situació més insostenible que l'actual, i tenen por del demà. Deuen creure que, de retardar-lo uns dies, una mesada, se'ls escapi aquest "nou floró de la seva corona".

I bé, senyors que remeneu les cireres de la Casa Gran: Per què, tanta pressa? Barcelona sap que no ha d'escapar-se de tota la colla d'impostos que ha inventat el vostre cap, per a eixugar el dèficit del Carnestoltes de l'Exposició. Però vosaltres li heu fet concebre certes esperances; heu posat als seus llavis el terrosset de sucre d'un nou viatge a Madrid, per a parlar amb el flamant lligaire, actualment ministre de Finances, d'una nova subvenció. Heu proclamat als quatre vents que aquest dèficit pot ésser ben millorat després de la liquidació definitiva, de la venda de terrenys, d'immobles i altres ingressos. ¿Per què us entossidieu a fer les coses cuita-corrent, sense donar primer al poble, a qui us deveu, la satisfacció d'uns comptes clars? Quina incògnita hi ha en aquesta velocitat?

No vulgueu que els barcelonins pensin mal de la vostra

rapidesa. Hi ha qui pensa que certes recomanacions espèren càrrecs, "empleos", "sopes-bobes", en les oficines administratives de l'Exposició que es liquida. D'altres, més maliciosos, veuen ingressos i comissions directes per segons qui. Els més, sols veiem que, per un mes que us queda de regir la ciutat, no cal que us poseu aquest càrrec a la consciència, si és que això existeix en vosaltres.

Com a barcelonins, com a futurs escanyats pels impostos a què ens referim, us demanem calma. Fins i tot us la volem exigir. Tots ocupeu uns càrrecs interins; tots teniu una mesada de vida municipal. Suspengueu, doncs, aquest vostre acte de ciutadania i deixeu-lo per als qui, votats pel poble, hauran d'administrar-lo.

I, si aquest poble en les properes eleccions us atorga novament la confiança i sortiu elegits, aleshores, regidors patricis, magnes llumeneres administratives, cobreu-li aquests cinc-cents milions i tot el que vulgueu, que ho pagarà. La fatalitat l'haurà tornat mesell!

DOMÈNEC DIUMENGE

En Pich i Pon i Sant Pancràs

Al temple de Sant Josep Oriol hi ha un altar dedicat a Sant Pancràs, patró dels obrers que no tenen feina.

Es un Sant Pancràs dels més simpàtics que he conegut, amb l'infant al braç, somrient, amb aire satisfet, com si vingués de fer un àpat a l'"Hostal del Sol". L'altar és un atiborrament de daurats que fa fredat.

Els ciris mai no s'apaguen, car el devot fervent del Sant va cada matí a espavilar el ble, perquè la flama no s'esmoreeixi...

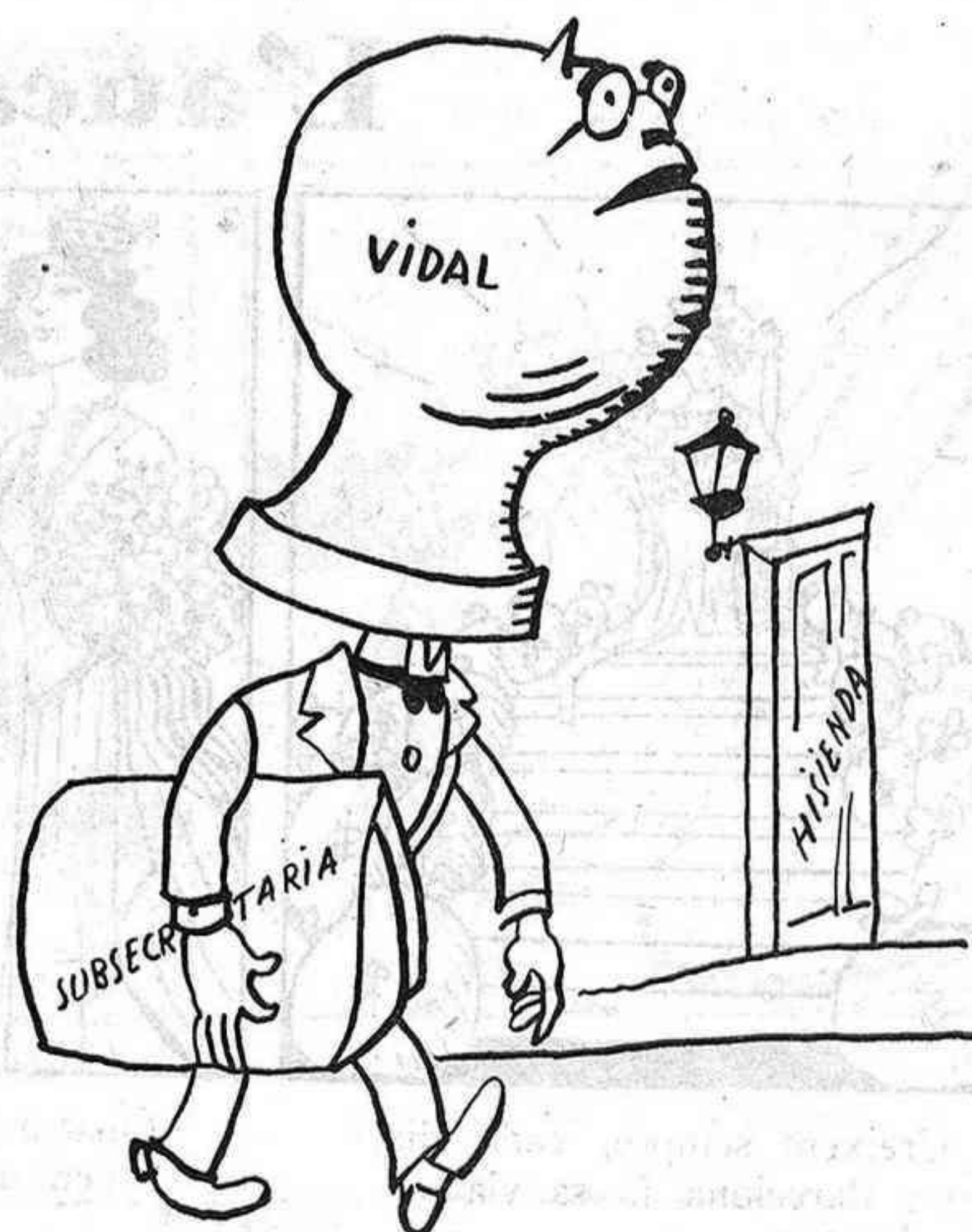
Tot això no deixa d'ésser un cas vulgar, de Sants Pancracis n'hi ha a totes les capelles, a totes les cases i fins a tots els moneders de les tanguistes soviètiques.

Lo faceciós del cas és que al Sant causant d'aquestes ratlles l'alimenta un patró, un patró al qual se li declaren en vaga els obrers, de tant en tant, i lo paradoxal del cas és que mentre els obrers demanen al cel, per intercessió del pobret Pancràs, un augment de jornal, el patró demana, per idèntic conducte, que les coses segueixin tal com estaven abans.

Una de dues: o el Sant és un ximple més fràgil d'idees que En Cambó, o els demanaires demanen per ganes de perdre el temps.

Al Sant "alimentat" per En Pich i Pon no li pot demanar res un obrer, perquè el personatge celestial, com a persona d'educació i de bons sentiments, deu restar agraït a Pich i Pon, que li ha comprat una barraca daurada, li té encesos els ciris perpètuament, i àdhuc humilia devotament la seva testa "tinentdalcaldesca" davant del seu advocat celestial.

Ara suposem que En Pich i Pon se'ns torna republicà de cop i volta, i, recordant-se dels temps florits del lerrouisme, renega dels advocats celestials, de la "Cambra de la Propietat", i d'altres ximpleries per l'estil, i agafa la teia revolucionària, disposat a socarrimar els bigotis i les barbes a tots els Pancracis del món, haguts i per haver. Però, ca!... Si abans era lerrouxista, ara, que té més diners que abans, és conservador; si ara és conservador, demà, que tindrà més diners que avui, serà quasi celestial, i

La secretaria d'Hisenda

...i el senyor Guardiola, que "ha renunciado a la mano de Doña Leonor"...

seguint per aquest camí,estic veient que aviat seran els obrers els que li hauran de comprar una barraca daurada a ell, i després instal·lar-lo a la capella de Sant Josep Oriol. "Cosas veredes"...

FRANCESC OLIVA

L'almirall Aznar

—Em sembla que aquest vaixell ja és més difícil de governar...

L'auca de l'Exposició que ens ha costat un ronyó

Creixent sempre, cada dia,
Barcelona fa sa via

Quatre gats vinguts de fora
l'ensarronen en mala hora

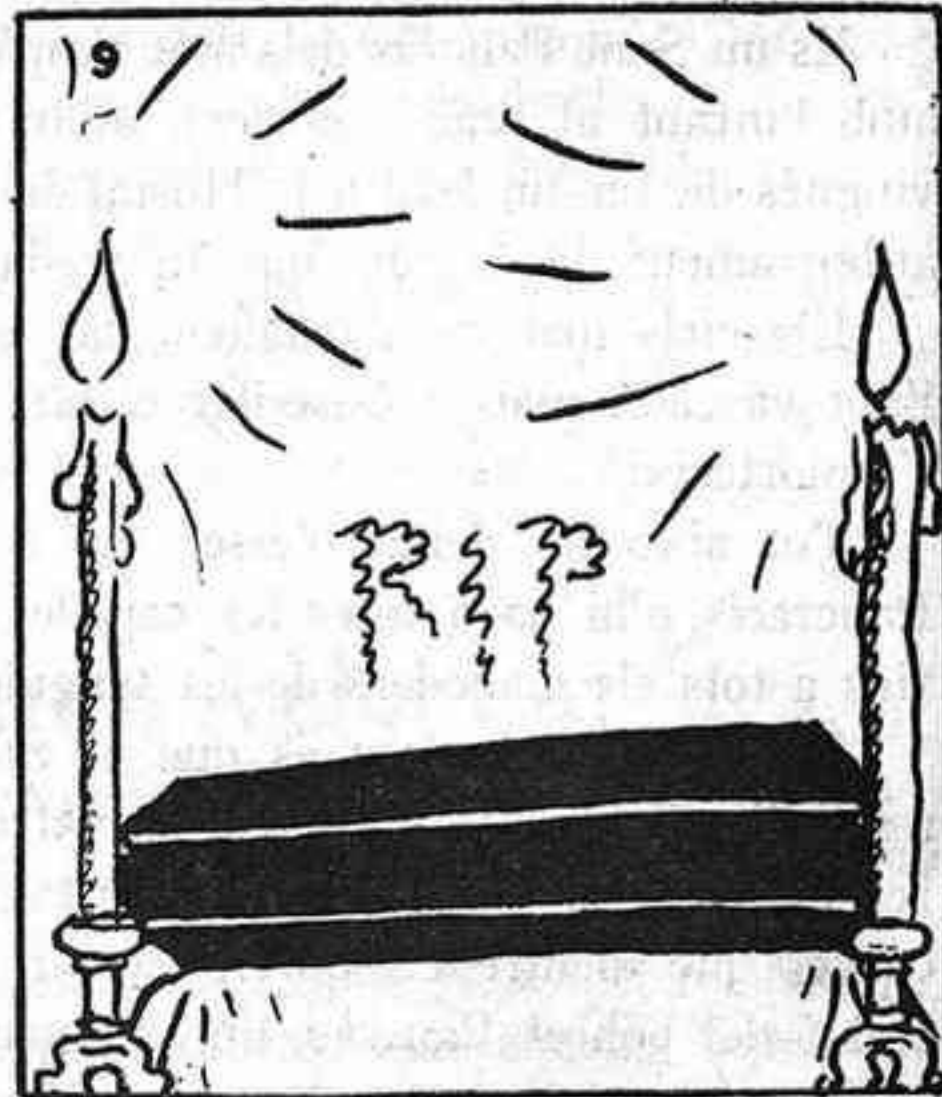
Dient-li que la nació
vol fer-hi una Exposició

Com són homes de grans mèrits,
conviden i fan tiberis

Vinguen festes i comèdies,
força llum, fora misèries!

I ja ha mort En Tururut,
que no ha cobrat ni un rebut...

Posant impostos a mils
als hisendats i als humils

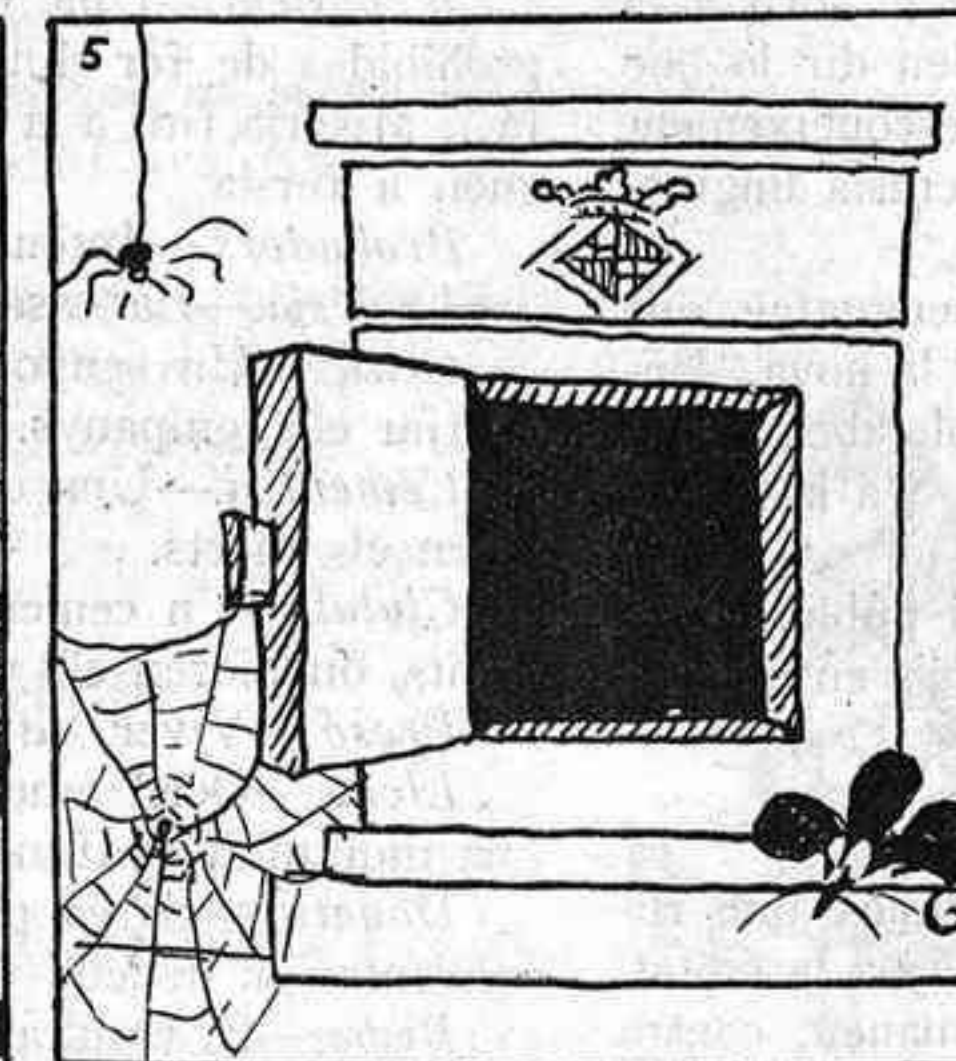
Mes la gent està que bufa,
i no vol portar la llufa...

Sense "peles", la Pubilla
s'ha d'estrènyer la cotilla

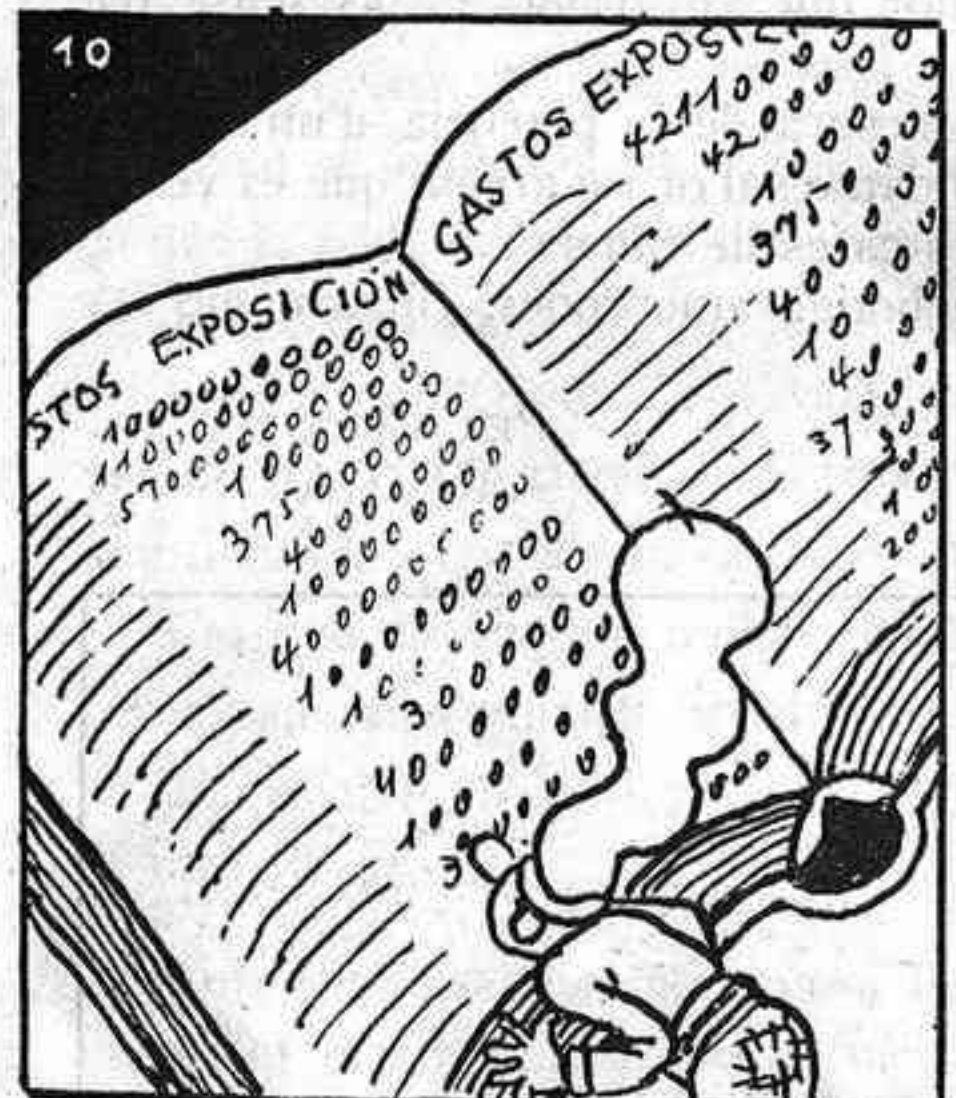
Que serà orgull de tothom
i ens visitarà mig món

Quan ja és començada l'obra,
la Pubilla esdevé pobra

Fins i tot s'ha d'endeutar
per podè als obrers pagar

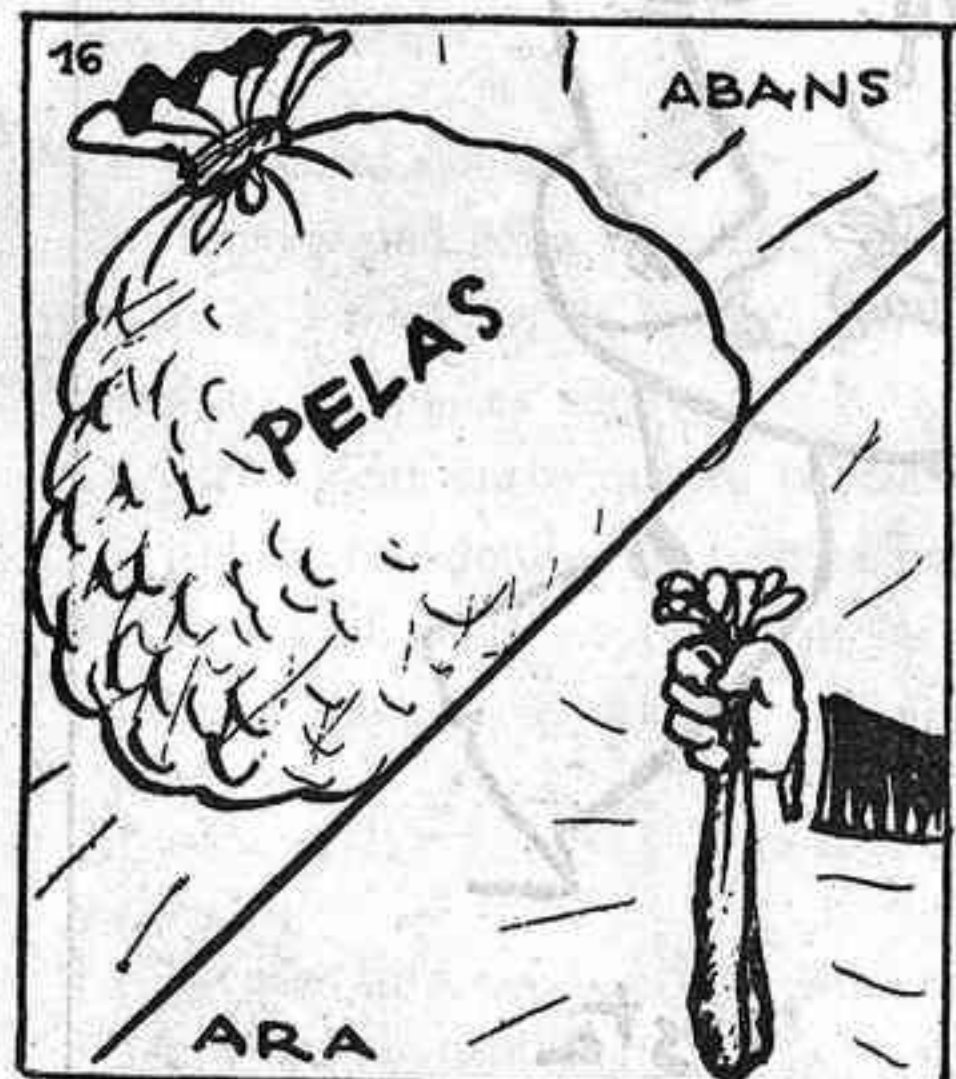
Els comptes no estan molt clars:
ni un cèntim hi ha al cabàs

Gairebé no pot dà un crit
de tan estret... com té el pit...

Quan li surt un pretendent,
l'ensarrona novament

Barcelona ja no és bona:
la seva bossa no sona

Tu ja no podràs menjar,
perquè ara et toca pagar

El poble sap fer justícia
i es sap treure la brutícia...

Definicions

En aquesta hora de renovaments—renovament de constitució, d'homes, de règims—, també li toca el torn a la paraula. No totes les paraules que diem volen dir lo que ens pensem ni lo que pensen els altres. El desconeixement del significat del mot crea una mena d'hipocresia lingüística.

Tant i tant s'ha arribat a fer malbé el llenguatge, que un conegut editor cubista està a punt de finir la nova "Enciclopèdia" per a ús i abús de la gent que vol saber el que diu. Aquesta "Enciclopèdia" ve a omplir un 8 a la nostra cultura.

Jo retallo unes definicions per tal que el públic català sàpiga de què va i es doni pressa a subscriure's en aquesta nova manifestació de les nostres energies.

DEFINICIONS

Tramvia.—Motiu d'un cuplet vell. Guardioles amb rodes que van penjades d'una xarxa que fa lleig a la ciutat.

Soldat.—Un home que vesteix com li manen, contra la seva voluntat. Per això li diuen que fa el servei obligatori.

Perruquer.—Un home que fa pagar per prendre'ns el pèl.

Còmic.—Un home que es lleva tard, fa ressopó i cobra els dilluns.

Negre.—Els renovadors de la música, del ball i del cinema. Els trepidants!

Casa de bany.—Un lloc fosc i quiet on tothom hi entra amb por, com si anés a fer una cosa lletja. Sembla que, en entrar, tothom digui: "Miri si és brut, aquell, que va a rentar-se!"

Teatre.—Una sala trista, fosca i pudent, on la gent no hi va més que el dia del seu sant... si li paguen l'entrada.

Exposició.—Una mena com qualsevol d'altres menes prohibides de fer diners uns senyors. Riquesa pel qui la fa... Misèria fins a la quinta generació del poble a qui obliguen a fer-la.

Brolladors.—Intents fracassats de regar els núvols.

Església.—La casa dels toca-campanes.

Crític.—Un senyor que es diverteix i s'engreixa fent enutjar els companys.

Cementiri.—Una ciutat amb pisos, carrers i palaus, on viuen els morts.

Ciutat.—Un cementiri amb nínxols, panteons i monuments, on moren els vius.

Presó.—Viver de ministres.

Lloro.—Ocell americà que acostuma a ésser verd. Es una indignitat confondre'l amb les cupletistes.

Donatiu.—Si és pels pobres, és restitució. Si és pels convents, un delictes.

Bisbe.—El resultat de dir la mateixa paraula al mateix temps dues persones.

Lleó.—Actor famós de la pel·lícula "Els misteris de l'Àfrica", on es menja una negra amb molta naturalitat.

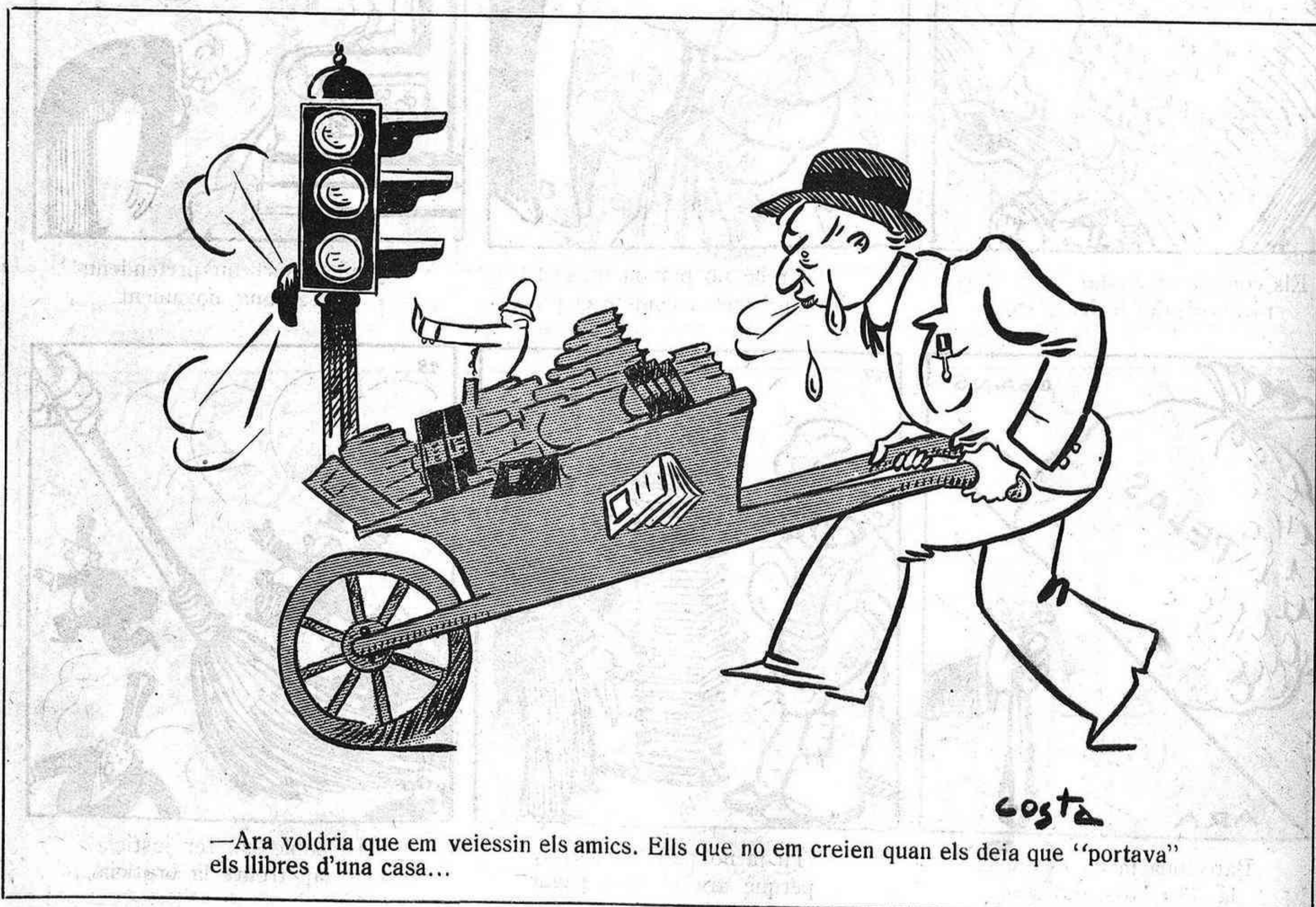
Heroi.—El treballador que pot pagar el pis sense fer tornar el procurador.

Cavall.—Unitat de mesura de la potència d'un motor.

Diners.—Papers i rodanxes d'or i d'argent que es veuen darrera els vidres de les cases de canvi.

Drapaire.—Amo de botiga amb rodes, filharmònic.

PER LA CÒPIA,
AMICHATIS

Costa

—Ara voldria que em veiessin els amics. Ells que no em creien quan els deia que "portava" els llibres d'una casa...

“Barcelona, vista pels seus artistes”

El diumenge vinent s'inaugura l'exposició de pintures de “Barcelona vista pels seus artistes”.

Aquesta no és una exposició qualsevol, no és una exposició més. Bona obra la que ha fet el Círcol Artístic organitzant aquest concurs.

Té una gran importància aquest concurs, aquesta exposició: per la qualitat de les obres—d'entre les quals cal destacar la de Bosch Roger—i per Barcelona.

Art i Artistes

GALERIES LAIETANES

Tres aspectes presenta l'exposició del pintor Ochoa; com a olis i “gouaches”, és un artista acabat, tècnica i espiritualment; com a dibuixant, un mestre, i fins quan vol fer de geni a la moderna, es veu que podria ésser de lo bo i millor dels avantguardistes.

Li aprovem el gust de presentar-nos l'extravagància sols com a mostra, i no pas com a escola; ens fa veure ço que ja sabíem, és a dir, que tothom pot pintar malament; fer-ho bé com sap l'Ochoa, ja és cosa de pocs.

La pintura “Francesc d'Assís” podria ésser un model per a retrat de caràcter, i els tipus de dona estan tractats amb una cura que els fa delitosos de mirar.

Cal que en vinguin moltes, d'exposicions com aquesta, per a sanejar l'ambient artístic de Barcelona.

* * *

Tots els paisatges que exposa En Rafael Sancho tenen un caient marcadament decoratiu, i són tractats estil valencià; simpàtics pel joc de colors grisencs i blaus combinats encertadament amb els ocres. Fan bonic i estan ben fets.

SALA PARÉS

Enamorat com sempre de l'aire lliure, En Laureà Barrau exposa una colla de pintures fetes de cara a plena naturalesa, i això ho fa sempre amb mostres d'una concepció d'art sa que es renova cada cop sense l'encarcament de l'art tancat entre quatre parets.

En Barrau domina la tècnica paisatgista; tracta els assumptes amb visió pròpia, i molts novells podrien oxigenar-se la imaginació donant una volta per can Parés.

* * *

D'entre mig dels artistes pintors de procediments d'última hora, En Manuel Humbert sobresurt, perquè, sense claudicar, és, diem-ho així, respectuós amb lo clàssic.

Les normes d'escola són, val a dir-ho, les de la generació que ara bull, sense deixar, però, del tot lo que en tota

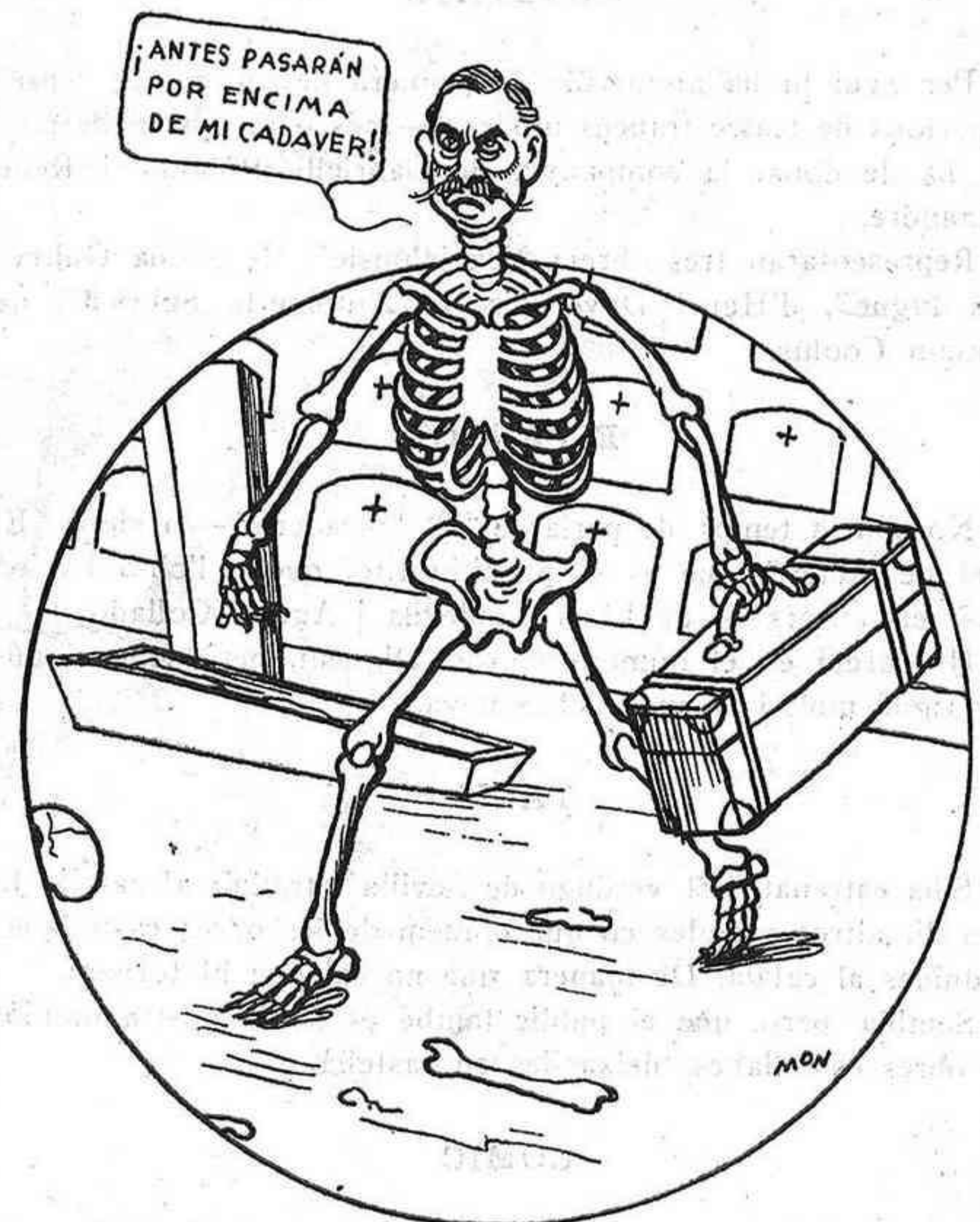
Berenguer, millorat

—Sort he tingut dels pegats del Doctor Romanones,

època ha presidit i deu precedir a l'execució; això és, una concepció artística encertada de l'assumpte.

No és un preciosista, però tampoc no és un barroer de la pintura; i a qui li plauen els atreviments en art, no pot menys d'elogiar l'obra d'En Manuel Humbert.

BORIEL

Títol d'una obra de Tolstoi, en acció

“El cadàver vivent”

ROMEA

Millàs Raurell és un dels nostres autors — d'entre els joves i els vells — que ens mereix més respecte. Per una cosa: perquè mentre la majoria dels altres autors cerquen l'èxit fàcil, l'aplaudiment fàcil a base del truc i les xabacanades de llenguatge, ell posa en la seva obra una dignitat i una honradesa dignes d'elogi.

A més a més, i des de l'estrena de "La llotja" — que no hem pogut veure més a l'escenari de Novetats —, Millàs s'ha traçat un camí i l'ha seguit amb coratgia, sense dubtes, sense vacil·lacions. Així ha esdevingut un escriptor de personalitat precisa i ben definida.

Millàs Raurell és fidel a la concepció que s'ha fet del teatre. Fidelitat que cal agrair-li perquè la seva obra és rica en altes valoracions dramàtiques. En el teatre de Millàs Raurell hi ha passió, hi ha caliu, hi ha nervi. No és aquesta cosa invertebrada i freda que ens serveixen la majoria d'altres autors que escriuen pensant en un públic burgès... un públic burgès que no existeix.

"La mare de Hamlet" té totes les característiques de la dramàtica de Millàs Raurell: intensitat, passió, un traç ferm en la pintura dels personatges, en les situacions, en el desenllaç.

Llàstima d'interpretació! A Pius Daví i a Maria Vila els és cada dia més difícil representar obres de la dignitat i la noblesa de "La mare de Hamlet". A ells els va més bé "La veïna del terrat", "El rei de la llana", etc., etc.

NOVETATS

Per avui hi ha anunciada la primera de les quatre representacions de teatre francès modern — més o menys modern — que ha de donar la companyia de Gabrielle Robinne i René Alexandre.

Representaran tres obres: "La jalousie", de Sacha Guitry; "La fugue", d'Henri Duvernois, i "Antoinette Sabrier", de Romain Coolus.

ESPANYOL

No som a temps de parlar d'"El picadero" — o sigui "El piset de solter", que és el primitiu títol que a l'obra havien posat els autors —, de Lluís Capdevila i Agustí Collado.

Ho farem en el número vinent. Diguem, però, que el públic rigué molt i aplaudí l'obra nova.

TALIA

S'ha estrenat "El verdugo de Sevilla", traduït al català. Ja hem dit altres vegades ço que opinem de les obres castellanes traduïdes al català. De manera que no cal que hi tornem.

Sembla, però, que el públic també és de la nostra opinió: les obres castellanes, deixar-les en castellà.

COMIC

Una altra revista: "Me acuesto a las ocho". No ens negaran que és un títol capaç de preocupar el més indiferent.

Aquesta revista també és del mestre Alonso, al qual aviat haurem de nomenar fill adoptiu de Barcelona.

"Me acuesto a las ocho" és una obra lleugera, frívola, graciosa, que compleix bé el seu objecte, que és distreure el públic.

Molt vistosa la representació, i més vistoses encara Cèlia Gàmez i Empar Perucho. D'ells, Artur Lledó i Carles Garriga.

VIDA DE BARBARA LA MARR, per Arnold Bronnen.

St. Chandler i R. Oliva han traduït amb força encert aquesta obra. L'obra, si no cap transcendència, té un gran interès, un interès apassionant. Que és, de totes maneres, ço que hom tractava de demostrar.

Avui el cinema és una valor contra la qual és inútil la indiferència. Heu-vos ací com una vida de "star" ha d'interessar tot aquell que s'interessi pel cinema. Un dels llibres més llegits darrerament ha estat "Els viatges per Europa", de Charlie Chaplín.

Ara Arnold Bronnen ha escrit aquesta "Vida de Bàrbara La Marr". Es una obra de les més reeixides, de les més brillants en el gènere de la biografia. Altrament, el model, el tipus biografiat és tot un caràcter. I la seva vida — contada molt detalladament en llur aspecte sexual — té tota la força d'una novella.

CATALUNYA SOTA LA DICTADURA, per Artur Perucho.

La dictadura no ha estat prolífica en crueltats pròpiament dites, sinó en estupideses. Ha tingut, però, una compensació: ha estat prolífica en llibres. Tothom hi ha dit la seva, sobre la dictadura. Fins hi ha hagut — sembla mentida! — qui l'ha defensat. I no cal oblidar que un d'aquests defensors ha estat el senyor Cambó.

"Catalunya sota la dictadura" és un dels millors llibres que han nascut d'aquest període trist i vergonyós que ha estat la dictadura, un dels més interessants, un dels més profunds, un dels més ben documentats.

PARAULES DE JOVENTUT, per R. Font i Farran.

I bones paraules, val a dir-ho. Amb un to noblement d'èpica, Font i Farran diu el camí a seguir per la joventut.

Es una obra que haurien de llegir tots els joves, sobretot els obrers.

EL ULTIMO PASO, novella d'Angel Requena.

Angel Requena és un jove escriptor que, discretament, amb una discreció de bon to, sense necessitat d'"autobombos", va fent una labor novellística molt considerable.

Recordem d'ell novel·les d'un positiu mèrit: "Camino de perversión", "El alma perdida", "Un hombre de honor".

Ara, amb "El último paso", ens demostra Angel Requena ço que no ens demostren molts novellistes: que el seu és un camí ascendent. En "El último paso" els tipus estan, psicològicament, molt ben traçats; l'estil és clar i elegant.

Quaresma Barcelonina

—No em sap greu la gana que he passat!
La que passaré, amb 34 anys d'impostos...

Diuen els diaris que Charlot és a Londres.
I nosaltres, que el creïem a Madrid!

✳

Segons un telegrama de Bombai, les converses entre Gandhi, el líder nacionalista hindú, i el virrei, duraran uns quants dies.

Caldrà que prenguin pastilles pectorals.

✳

A Madrid es tractava de constituir un govern nacional...
I han constituït un govern de concentració monàrquica...
La roba bruta—deuen haver pensat—, millor serà rentar-la a casa.

✳

En aquest cas, la bugadera màxima ha estat, com és sabut, el senyor Cambó...

Hi ha qui diu—recordant els recents viatges del prohomi ex-catalanista—que a Egipte va desenterrar una dotzena de faraons...

I que ara els ha aplegat a Madrid.

✳

Però per a comprendre tota la importància funerària del nou govern, cal recordar que va néixer el dimecres de cendra...
Això és simbòlic, amic lector...

En pensar-hi, vénen forçosament a la nostra memòria aquells versos terribles:

"Polvo y ceniza.—El cabello se me eriza..."

✳

Una cosa que no cal oblidar és que la Constitució del govern nou va fer-se el dia d' "anar-la a enterrar". Diada ben assenyalada, per cert.

✳

Pel març, eleccions municipals.

Per l'abril, provincials.

I pel juny, generals.

Ves per on, el senyor Berenguer sortirà amb la seva de fer eleccions.

Això, suposant que es facin en les dates fixades i no hi hagi nova crisi.

Encara tornarà a parlar-se de rabiosa sinceritat; encara!

✳

A Roma s'ha estrenat una obra que es titula "La bisbetica domata".

Suposem que no es tracta de Mussolini.

✳

Segueix la campanya de protesta contra els arbitris extraordinaris.

I segueixen el batlle i els regidors tan fresquets i sense fer cas de protestes.

Oh, ja, ja!

✳

Quina poca gràcia, d'ara en avant, li farà al senyor Alcalà Zamora telefonar a les tres de la matinada!...

A Dinamarca han condemnat un diputat que havia insultat un periodista.

Aquí, als periodistes, també els tractem així.

✳

A Alemanya han prohibit el film "Res de nou a l'oest".
Al Luxemburg, en canvi, s'ha obligat els soldats a anar-lo a veure.

Ens sembla més civilitzat el Luxemburg que la "kolossal" Alemanya.

✳

Donem tots aquests "Esquellots" de l'estranger, perquè no en podem donar de casa.

Ens renyarien.

E. P. P.—Comença mitjanament, però decau en forma i consonant després. Per això no és publicable.

S. C.—No podem complaure-us. Cal que en feu moltes dotzenes més.

A. B.—Es curta, però no reuneix prou condicions. Potser alguna altra vegada sereu més afortunat.

E. P.—Ja deveu suposar que, amb censura altra vegada, ni provar-ho. Ho guardem, però, per si la tornen a treure.

J. R. A.—Feu vostra la primera part de la resposta anterior.

H. C. S.—Lleugerament retocat, anirà a "La Campana".

B. B. i J. M. de V.—Ja hauran vist que ens en ocupem.

Vall d'Or.—No pot anar.

A. R.—No té l'interès que mereix la seva extensió.

Julia T.—Podeu enviar-ho, però no ens podem comprometre a res. Depèn de l'espai, l'actualitat i altres circumstàncies.

AQUEST NÚMERO HA PASSAT PER LA CENSURA GOVERNATIVA

Impremta "L'Esquella", "La Campana", Om, 8, Barcelona

ESPECTACLES

GRAN TEATRE ESPANYOL

Companyia de vodevil JOSEP SANTPERE

Primers actors i directors:

JOSEP SANTPERE i ALEXANDRE NOLLA

Primera actriu: MARIA FORTUNY

Avui, divendres, tarda, a les cinc: POPULAR.

Gran Esdeveniment. Per única vegada. La meravellosa obra d'Ignasi Iglésies:

EL COR DEL POBLE

Formidable creació d'ALEXANDRE NOLLA.

Nit, a les deu: El divertit Vodevil de gran èxit

"EL PICADERO"

Esplèndides escenes de gran comicitat

Demà, dissabte, tarda: FIXAR-SE EN EL CLASSIC CARTELL. — Nit, i diumenge, tarda i nit, GRANDIOSES FUNCIONS.

LLIBRERIA ESPANYOLA D'ANTONI LOPEZ

Rambla del Mig, número 20

BARCELONA

Telèfon número 18692

Obra de palpitante actualidad

La Nueva Creación

por

FERMÍN GALAN

Pida su ejemplar, antes que se agote la edición

Precio: 3 ptas.

SE APROXIMAN
LAS ELECCIONES

Legislación Electoral

Diputados a Cortes y Concejales

Precio: 3 ptas.

Dr. BEARSON

Eterna luna de miel

Secretos del lecho conyugal - Cartilla
higiénica para los recién casados

Precio: 2 ptas.

BARÓN DE HOLBACH

Del placer, de la felicidad y de la muerte

Precio: 2 ptas.

BARÓN DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

Los esposos en la vida
privada - Sus deberes
Sus placeres legítimos

Precio: 2 ptas.

VERNEY D'ORIANI

¿Quiere V. ganarse un sobresueldo?

Pequeños trabajos y tareas fáciles con que
aprovechar unas horas entretenidas
y remuneradamente

Precio: 3 ptas.

OBRA NUEVA

Correspondencia Mercantil Práctica

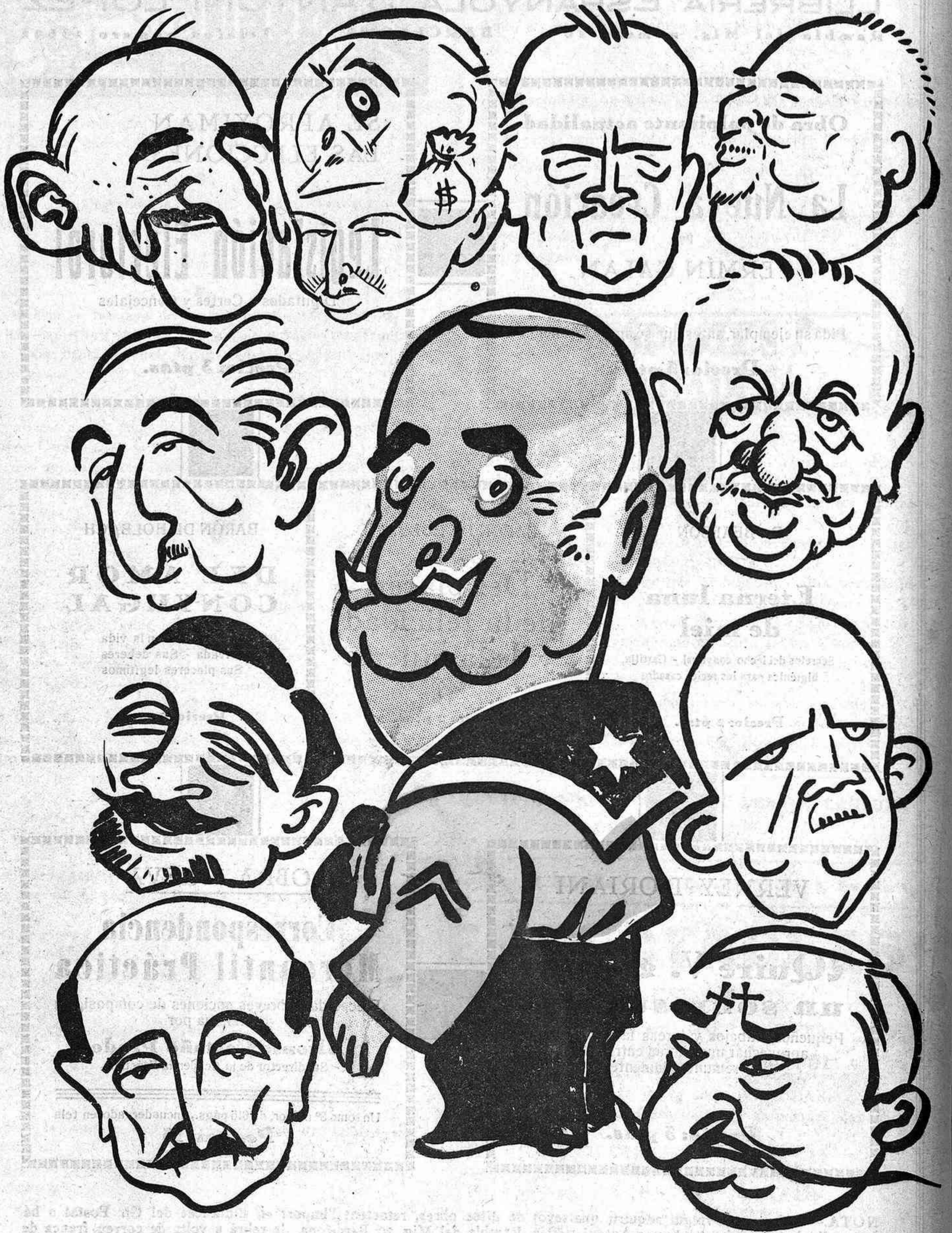
Precedida de breves nociones de composición
castellana por

Alfonso Castaño Prado
Subdirector de la Academia Práctica

Un tomo 8º mayor, de 615 págs., encuadernado en tela

Pesetas 15

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem de pèrdues si no es remet, a més, 30 cèntims per a certícat. Als corresponents se'ls atorguen descomptes

El nou ministeri

—Ja podem estar tranquils, que ara sí que no naufragarem.